

ПЕРЕДПАТА на „РУСЛАНА“

вносять: в Австрії:
на цілий рік 24 K
на пів року 12 K
на чверть року 6 K
на місяць 2 K

За границю:
на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 долларів або 14 рублів; з висилкою двічі в тиждень 6 долларів або 12 рублів; з висилкою що суботи 5 долларів або 10 руб. Поодиноке число по 10 сотників.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАНА

християнсько - суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руєне ми сердце і віра руска“. — З Русланових польови М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5 год. по полудні. — Редакция, адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельовського ч. 15, II поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовського ул. Я. гайлонська.

Рукописи звертає ся лише: а попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані в вільні від порта. — Оповідки звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надіся і нім“ 40 сот. Подяки і привітані донесеня по 30 сот. від стрічки

Жеїмовірність почину нової війни.

(X) Европейські держави постановили звернути ся до отоманської Порти з представленням, щоби заляшала дальшу війну і довела до помирення з балканськими державами, котрі до турецького правительства також мали звернути ся з подібним представленням. Колиб Туреччина не згодила ся на мир з балканськими державами, то тим самим зірвала би мирові переговори і дала привід до нової війни. Іменно причиною до дальшої війни було би, наколиб Туреччина не скотіла Болгарам віддати Адрианополя а Грекам Егейських островів. В такім случаю під Чаталджуєю і коло Галіполі загриміли би знов гармати.

Представлене европейських держав мало бути вчера подане турецькому правительству, бо европейські держави довго не могли згодити ся що до форми і змісту сего представлення і тому так довго вели між собою пересправи. Треба було двічі переработати ноту призначену для Туреччини і так ві рішучий тон першівний розводнювати, щоби не дуже доскулувала турецькому правительству.

Алеж загалом відомо, як рівнодушно приймає турецьке правительство всякі дипломатичні ноти, отже й не можна робити собі великих надій що до можливих успіхів сего представлення. Турецьке правительство дуже добре знає про се, які труднощі проявляють ся між амбасадорами европейських держав при укладі сего представлення на льондонській конференції, отже тому й не дуже налякаєт ся, діставши таке письмо. А крім того не треба забувати, що турецьке правительство і так має великі внутрішньо-державні труднощі, отже й не має великої сили, щоби виконати ради подавані европейськими державам.

В Царгороді запанував тепер справде-

ній ролад, так що не відомо, в чиїх руках находить ся державна керма. Старенький Кіяміль паша на своїм становищі zagrożений, воєнне сторонництво з військом під Чаталджуєю домагає ся дальшої війни, а молодотурки коромолують і роблять ще більший закат, щоби тим способом знов захопити власть у свої руки. Наслідком того заострено в Царгороді стан облоги, а через те кружляють непевні вісті про намірену в турецькій столиці ворохобню.

Серед таких обставин турецький султан є зовсім безрадний і безпомічний, бо єго повагу підірвали молодотурки і се тепер страшно мстить ся. По великім народнім зборі не можна також богато сподівати ся, бо хоч він неперечно заявить ся проти віддачі Адрианополя Болгарам, то не мати ме ніяких середників на те, щоби своєю волю перевести в діло. Нема отже в Царгороді нікого, хто би мав силу і повагу згодити ся на віддачу Адрианополя Болгарам. В дипломатичних кругах думают отже, що турецьке правительство прийме збірну ноту европейських держав і на неї дасть невчлыву відповідь, однак ся відповідь буде неперечно мстити заяву про неможливість віддачі Адрианополя.

Якіж дальші послідовности із сего? В дипломатичних кругах відомо дуже добре, що сею збіркою нотою дійшли европейські держави до крайніх границь згідливости на льондонській конференції. Про якийсь сильніший вапір на Туреччину або навіть про демонстрацію фльоти нема навіть що думати. Влучно отже оцінив один дипломат сучасне положене ось такими словами: „Держави висилють аж тоді свою флоту під Царгород, коли турецьке правительство о се попросить“.

Балканський Союз дуже добре знає дипломатичні крутиїства Отоманської Порти, а в Лондоні мали европейські амбасадори доволі нагоди о тім пересвідчити ся. Задля того

держави Балканського Союзу постановили ноті великих европ. держав своєю власною нотою надати більшої ваги. В сій ноті просять оні війною, наколиб збірна нота европ. держав мала остати безуспішною.

Так представляє ся найновіша хвиля клопотливого мирового питања. Можливе, що Туреччина піддаєт ся не так раді европ. держав, як скорше погрозам ноти балканських держав, бо для гарматних куль мають Турки таки більше послуху, як для писаних хоч би як рішучо дипломатичних нот.

Вирвді під Чаталджуєю заняли Турки доволі сильне оборонне становище але й Болгари не сиділи з заложеними руками. Обидва табори супротивні обкопали ся дуже сильно, але всеж ще великий сумнів, чи воєнно ліпшим покажуть ся болгарські бовві відділи, скріплені союзними військами під Чаталджуєю і Галіполі, чи на борі в Азії стягнені турецькі редифи в захчмлених окопах. А тимчасом надія на румунсько-болгарську війну досі в Царгороді не справдилася. Продовжене війни може крім того задля пересунення азійських єї війск під Чаталджуєю викликати немилі наслідки в Азії в турецьких областях. Росія може легко викликати підбурюванем арменське питање, щоби відтак вишпатаї ся в сю справу. А скоро би се склало ся і Росія вмшала ся у війну, то й другі держави не моглиб сему спокійно приглядати ся і таким способом зроблено би почин до розбору Туреччини.

В Царгороді дуже добре відчувають грозу нової війни в Тракії. Назім паша відбув п'ятигодинну нараду з верховним начальником болгарської армії Савовом, а се став певним доказом, що й турецька армія під Чаталджуєю затривожена непевною будучиною.

Хоч турецьке правительство опираєт ся домаганям Балканського Союзу, то не виключена мимо того надія, що Турки на останку

таки уступлять. Інша річ, чи така уступка Туреччини не викличе острого переселення в Царгороді. Туреччина буде таки приневолена піддати ся напором всієї Європи, бо Адрианопіль не дасть ся довше удержати. Над тим буде Туреччина поважно призадумувати ся, поки кине ся знов до непевної нової війни. Тимто відновз війни видаєт ся неїмовірною.

Толоси буковинських часописий

з нагоди санації „Селянської Каси“.

До сих вістей, які ми вже подали про „Селянську Касу“, варто додати ще хоть кілька відзивів буковинських часописий, котрі очевидно на ріжні лади обговорюють нещасну господарку. Почнемо словами соц-демократичної „Борби“ (з 14. грудня). Читаємо там:

„Найцікавіше є те, що нашу інтелігенцію розбурхала до живійшої участі в політиці ся особиста сварня двох дуже добрих приятелів і однодумців (Васильку і Стоцького). Коли підчас виборів знаясувано мужиків, мовчала інтелігенція, коли підлачувано і розпововано Іх, мовчала інтелігенція, коли діяли ся страшні політичні переслідуваня, мовчала інтелігенція, коли викрала ся страшна господарка в „Селянській Касі“, мовчала інтелігенція. Але тепер, коли посварили ся Васильку зі Стоцьким, коли Васильку уступив Стоцького, що далеко не рівнаєт ся до тих страшних переступств, які они оба поповнили на українським народі, тепер і пробудила ся наша славна інтелігенція. Бігають інтелігенти з запаленими очима, розгоряченими лицями, складують наради, закладають часопись, затискають кулаки в кишени, пишуть г'вавту до львівського „Діла“ і т. д.“

В сій замітці, очевидно, немало злоби,

Битва під Чаталджуєю.

Досьвіта 17. листопада (ст. ст.) почали громову розмову гармати болгарських і турецьких батарей.

О год. 8. рано генерали Савов, головноткомандуючий і Радко Димитрієв, герой зпід Кірк-Кіліссе й Кара-Агач, а з ними цілий штаб офіцерів, виїхали на горб перед селцем Акалон, звідки видно рівночасно і Море Чорне на півночі і води залуви Буьок-Чекмедже на полудні відділені тільки вузькою перешийкою землі від моря Мармара.

По кількох хвилинах рушили за ними і ми, сімох дописців воєнних, двох Французів, двох Англіїців і трох Москалів — одним словом представники „triple entente“.

Горб, яко виглядна точка, був вибраний знаменито. Ціле поле битви видно, мов на долоні.

На ліво, в північнім напрямі, майже на самім березі озера Деркос, горять, мов величеські ватри, підпалені турецькими гранатами пусті села; знаменито видно поеласті стовпи землі, викидувані великими бомбами і густі, чорні клуби диму. Перед нами долиною ріки Кара-Су посуваєт ся в напрямі села Лязар-Кой пята дивізія піхоти генерала Христова, котрого завданем, підсувати ся під першу і другу турецьку редуту, що панують над Лязар-Коем і обкопати ся близько них. Щоби підперти сей атак, болгарські батареї з горбів перед Софасом піддержують безнастанну пальбу.

Той рух є малозамітний. Тільки чорні фігурки, що біжать 100—150 кроків і зазначають ся кудись під землю, вказують на те, що ланцюк стрільців посуваєт ся вперед. Резерв і зовсім не видно. Они позвають, ховаючи ся в придолинках терену, в придорожних ровах, в корчах і підсувають ся чимраз ближше до лінії турецьких редут. Шпранелі шукають що хвилини над Іх головами. Турки, відгадавши намір ворога, звернули на нашіраючу піхоту перехрестний огонь своїх батарей від Делі-Юнус аж до Баянли. Бачу скрізь люнету, як кілька гранатів паде на заняті резервами корчі і як робить ся там тумашня; войки розбігають ся.

Але в тій хвилині розлягають ся могутчі, до громів подібні вистріли корабельних і твердинних гармат, звернені на праве болгарське крило. Ці лурівнани між селом Папас-Бургас і Езетні покриваєт справжній дощ вибухаючих рівночасно гранатів і шпранелів з тяжких гармат.

На тім крилі ведуть енергічний приступ три дивізії першої армії генерала Кутінчева. Рух то безбездячний — бо треба посувати ся отвертою рівниною, без ніякої облоги, під безнастанним огнем на пригірках обкопаного ворога. Крім того фльота турецька, два пандирники і три кружляки, стрілами з корабельних гармат правають атакуючих Болгарів.

В таких условинах кождей крок вперед треба оплачувати величезними жертвами. О третій годині армія Кутінчева підсунула ся вправді до становищ ворога на якого пів кі-

льметра, але потерпіла великі втрати. Приміром в третім полку шестої дивізії бракло 50 прц. войків і 70 прц. (!) офіцерів. Щоби посувати ся далше, треба було звернути на форт Караколь-Нокта огонь всіх болгарських гавбичних батарей. Тож генерал Кутінчев звернув ся особисто телефоном до генерала Димитрієва з просьбою, щоби прислав єму гавбиці і одну бригаду з резерви.

Але якраз ту виступили на верх наслідки нещасної похибки: розділу власти в начальнім проводі. Савов, не хотючи брати на себе відповіді на випадок невдачі, відмовив особистого проводу в битві, а Димитрієв, котрий крім головної команди, задержав також провід над третою армією, не хотів післати гавбиць і резерви Кутінчевови, щоби не ослаблювати власного становища на лівім крилі.

Судьба битви тої днини рішила ся. Армія Кутінчева, не маючи гавбиць, була приневолена зречи ся фортів Караколь-Нокта і Гамдіє. Стративши половину людей, мусліла онз на скорі сипати окопи, там де опинила ся.

І знова почав ся двобій артилерії. Болгарські батареї стріляли зрідка, мабуть щадили набоїв. Зате Турки сипали сотками гранатів і шпранелів. Хвилями хребти горбів цілком вповивали ся клубами білого диму з вибузаючих куль, а короткими тріскіт вистрілів зливав ся в один невмовкаючий грім. Приглядаючи ся битві в нашого горба, трудно було нам повірити, щоби се Болгари були стороною „атакуючою“.

В тій хвилині генерали Савов і Димитрієв відійшли на яких двайцять кроків від своєї дружини і почали оживлену розмову.

Димитрієв проти свого звичаю, щось дуже розкладав руками, вказуючи на всякі точки ворожих становищ і видимо переконував об чимсь Савова, котрий вляв на гадку прискорити рішене справи. Забуваючи, що перед ним свіжі турецькі війська і сильні укріпленя майже не ткнуті огнем болгарської скорострільної артилерії, — дав він „раду“ Димитрієвови, щоби приступив під ослоною темряви й імлі штурм на ворожі становища.

Димитрієв прийняв тую раду. Змінивши радикально свій план, видав він приказ, щоби лята дивізія з лівого боку, а девята з правого пішла приступом на турецькі редути, що стояли на південь від озера Деркос. О девятій в ночі пята дивізія взяла пробоєм на багнети першу і другу редуту на схід від Лязаркей; девята викинула Турків з сеї редути на схід від Ченакче. На другий день мали йти далше ті штурми, але судьба війни інакше присудила.

Ранок 25. листопада встав у такій густій мраці, що на десять кроків рішучо не можна було пізнати, чи се чоловік, кінь, чи корч перед нами. Падав дрібний дощ, було зимно і вошко. Навіть з верха гори вибраної за точку обсерваційну, на котру на силу вилізли ми в тій імлі, майже нічого не було видно. Навіть блиски зибухів ледви перебивали ся крізь збитий туман випарів. Тільки

але загально спостережене зовсім вірно, що буюків інтелігенція припорювала себе до осіб, а не до ідей. Треба однак тут додати, що як раз із черновецьких соц.-демокр. кругів вийшли два важкі керманічі „Сел. Каси“, др. Когут і М. Огородняк. Перед якими 10-роками они троха „колотили“ в Чернівцях, один соціалістичними книжочками, другий організованим рубачів, очевидно, оба против буюків україн. послів. Говорено, що ся опозиція спонукала проф. Стоцкого зацяткати обох добрим посадами в „Сел. Касі“; один став директором, другий начальним ревізором Рай-файзенюк, хоч оба — поминувши те, що суд про них скаже — були за молоді і без досвіду. А як по соціалістичному нагосподарили, се вже відомо...

Від нового року почав у Чернівцях виходити тижневик під дуже претенсинальным заголовком „У к р а ї н а“. Видають її черновецькі Галичани в гурту тих, що з великим успіхом потрафали обмерзти Буюковинцям всякого Галичанина, так що й найспосібніший не найде вже місця на Буюковині.

Они до недавна ще відмежували ся від Буюковинців (мали навіть своє окреме касино) і хоч не бракувало їм „житєвої сили“ і не були карьеровичами, але все тримали ся сильнійшого і шукали в нім підпори... Тепер, коли тої підпори не стало, починають упоминати ся о право прилюдної контролі в політиці. Для них ідеалом Галичанина.

„Нам — кажуть они в ч. 2. — приходиться позавидувати українській суспільности в Галичині, коли бачать ся, як народна політика і праця над піднесенем народу захоплює найширші круги. Правда і в Галичині політика не без хиб — та головна річ се, що хибя легко (?) можна направити, бо там пальнує (?) народних справ загал. А у нас приходиться ся встидатись за ті всі „доробки“ і „саннації“, за брак відвчальности і байдужности суспільности, яка допустила до цілковитого зневіри народу. І коли сьогодні „Селяньска Каса“ стоїть перед руйною, коли сьогодні приходить ся прати свої бруды перед чужими, коли політична продажність сягає вже до мас народу, то велика пайка вини припадає і на суспільність, що клонила ся перед мугучими, замість жадати від них відповіді за їх учинки при замкнених дверях.“

До сих, що кланяли ся перед мугучими, належали очевидно й теперішні опозиціоністи, але менше з тим. Отже в нас у Галичині гарно, а на Буюковині

„безконтрольність у політиці і економічній роботі — се плоди одної і тої самої системи. На „С. Касі“ відбила ся ціла система політики. А наслідок сего — се сумна ліквідація цілої дотеперішної системи, за яку,

гук чути було, мов би якісь ковалі-титани били своїми здоровезними молотами у велитєнське клецало. То бухали на правім крилі морські і твердинські гармати. А на лівім трищали безнастанно карабіни і машинні канони. Видно було, що діло поважне. Та разом з тим виявило ся, що з Болгарами не добре. Знати се було зі всього: з нервозного поведєня штабу, з неспокою Савова, котрий ще вчера був так по олімпійски поважний, і з розвучливих майже споглядів Дмитрієва. Діло ся от що:

Пята і девята дивізія готовила ся до приступу. А тимчасом армія Кутінчева, на правім крилі, в випадку неодачі мала продовжувати свій пробій на форти Каракольнокше і Гамидіє. Однак у Болгарії не видно було підготовленя тих пробієв. Між тим свїжій турецкій війска на своїх становищах були оживлені добрим духом, а їх вожд Магмуд Муктар паша, думає об тім, щоба змити неславу погрому під Кірк Кілісе. Турки рішили ся не тільки оборонити теперішних своїх становищ, але хотїли також відбити ті, що втратили вчера.

Під охороною непронизливої для ока, густої мов молоко мряки, під другу реду, завяту болгарским четвертым полком, підсунули ся збиті колюмня. По боках йшли офіцери, голосно вигукуючи по болгарски: „Свої свої, не стріляйте!“ І нараз перед самими окопами, явили ся чорні обличя турецьких „аскерів“. Загрямів густий огонь машинних карабінів; пробій відщерто. Але сейчас впа в реду зі всіх сусідних турецьких батерій дощ стрілів. Навіть бесіди не було об тім,

чи з санацією чи без санації заплатять на рід“ (ч. 2).

На Буюковині „політика при замкнених дверях“, політика, що опирає ся не на народ, а на одинач (не раз на ворогах), тут зі святією справи родить ся жерело особистіє користи і важиви, — тому на рід тратить до віре до провідників, тратить віру у свою силу і свої товариства. (Сї слова взяті з ч. 1.).

Тому „Україна“ хоче бути голосом народу до послів і ставить собі „головну ціль поборювати цілу дотеперішну систему диктатури і деморалізації без огляду на особи“ (ч. 3).

Ціль та, очевидно, гідна похвали.

Буюковинці-автохтони посуджували „Україну“, що она уймає ся за одним з диктаторів — Стоцким. Редактори „України“ уже кілька разів заявили, що з ним не мають нічого спільного. Було би дуже пожаданим, щоба панове від „України“ не забажали самі бути диктаторами і щоба не сердили ся, коли хто забажає загинути в їх політику „при отвертих дверях“.

На Буюковині тепер є так, що союз руских послів є цілий, як був, лише проф. Стоцкий виступив з него. Справді іронія долі, коли недавній провідник зриває солідарність. Очевидно було єму немало сходити з генерала на рядового. Дехто надіяв ся з того розпаду цілої партії, однак на щастє до сего не дійшло. „Bukovinaer Post“, часопис п. Василька, освѣчує ся немалу справу (в числі з 5. січня) так:

Вороги Русинів перед часом тішили ся. Трубили голосно про незгоду між п. Васильком і Стоцким, роздували огонь, вибивали клин, але українська партія не розпала ся. Перестояла потрясеня. Кождий, хто знає відносини, розуміє, що проф. Стоцкий з маршалкіства мусів уступити. Хоч ніхто не посуджує єго о злу волю, то таки в катастрофі „Сел. Каси“ також і він завинив.

Ми знаємо єго ідеал, піднести на рід економічно, але він взяв ся до того за надто скорим темпом і задихав ся в бігу разом з иншими, що за ним бігли. А в публічнім житті уже так є, що судять по успіхах і не питають ся за причинами невдачі.

Кажемо ще раз: хоч проф. Стоцкий мигмат найчистійші, найліпші і найбільш патриотичні наміри, але економічна робота єму не вдала ся, а загал жадає відплати за се, бо він не лише гадку кинув, але й сам вивував спосіб як ту гадку виконати і за се повинен відповідати. Сим своїм способом він загрозив ціле економічне житє Буюковини, отже й не міг утримати ся на тім найвищім місці, яке призначив цар буюковинским Русинам.

Щоба дати реду яку поміч, бо в мряці не можна було нічого добачити. Четвертий полк захитав ся. Тоді полковник Кіряків вискочив на шанець (як пізніше розказували) і крикнув:

„Нехай лядіаки втікають — чесні жовніри остануть зі мною!“

І баталіони четвертого полку, розстрілювані з усіх сторін, остали, чекаючи другого приступу.

Не довго ждали. Нараз в мряці зачорніло се від збитої товни; се наступали дві дивізії нізамів, а провадив їх до бою сам Магмуд Муктар-паша.

Майже всі оборончі редути впади на місці; деякі тільки спасли ся утечею, забираючи з собою раненого в груди полковника Кірякова. Так само перейшли в турецкі руки редути перша і сема. А в полудне показало ся, що перша армія генерала Кутінчева, вдержавши шалений огонь ворога, також привелелена кинути свої становища і подати ся більше ніж на кільокометер взад, щоба там обкопати ся.

Поле під фортами Чатаджі було вкритє трупами поверх 5.000 Болгарів, а около 20.000 ранених наповнило полеві лязарети.

Так спиною побідний болгарский похід, Упадок Царгорода усунув ся в невольному будучину. Болгарске правительство підписало розєм.

(Опис Мамонтова, дописця „Утра Россіи“).

Що проф. Стоцкий не мав добрих помічників і сам не розумів ся на річи, се може вяснити невдачу, але не виправдати єї. Товариші проф. Стоцкого, послі, знали, що він до економічної роботи не доріє, за те на політичнім і культурнім полі безперечно заслужив ся, тому й хотїли єго затримати між собою, однак розчарували ся — він зіврав солідарність. Ціла афера зійшла на позем особистіє порожне.

Як на справу „Сел. Каси“ подивили ся всеполюки і москвофіли і що они в тої нагоди понаписували на нас, не треба й розповідати. Свокінійше і, треба признати, зовсім вірно схарактеризував пригуду проф. Стоцкого дописець Dziennik-a polsk-oro з Чернівців. Він каже:

„Др. Смал-Стоцкий паде жертвою браку знання справи. Амбіція казала єму висувати ся наперед, взяти — окрім професури й мандату — функції відемаршалка, члена краєвого виділу, президента союзу руских кас, віцепрезидента краєвого банку, члена шкільної ради краєвої і т. д., але амбіція не повинна була будити в нім пересвідчення, що він на всім тім розуміє ся! Покривати числені агенди власною відвчальности, власним чесним іменем, то небезпечно легковірність. Знаменою чертою рускої політики є брак людей. Сим може поясняє ся така кумуляція. Руский на рід не потерпіє шкоди, бо санація наступить, але показало ся чого стоїть господарка, яка має політичні цілі.“

Отсих кілька голосів з Буюковини з ріжних сторін, вясняють достаточо неповодженє „Сел. Каси“ і проф. Стоцкого, хоч все ще лишають ся таємною загадкою тяжкі слова: політика при замкнених дверях, диктатура, деморалізація, жерела особистіє важиви і т. п. Годило би ся, щоба ті люди, котрі се пишуть, хоч тепер мали відвагу висказувати свої думки яснійше. Коли се так є на Буюковині, кождий подякує опозиції за усуненє лиха.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставрациях, каварнях, торговлях і приведжувати нам нових переддilatативів в кругах своїх знакомих.

Війна на Балсані.

Голос великодержав.

Не звісно ще, чи вручено вже Порті ноту великодержав, хоч мала бути она ще вчера вручена. Зміст єї ноти складає ся з 2 точок. Перша відноситься до Адриянополя. Великодержав дораджують в приязний спосіб, щоба Порта зрєкла ся Адриянополя. Друга точка відноситься ся до Егейских островів. Первішний текст другої точки змінено на бажанє кількох великодержав. Тепер дораджують великодержави Порті, щоба рішенє справи Егейских островів полишила Туреччина великодержавам. Сею справою займуть ся збори амбасадорів в Льовднові. Треба замїтити, що в справі Егейских островів нема ще остаточного порозуміння між великодержавами.

„N. fr. Presse“ одержує з Царгорода відомість, що там бере гору воєнна партия. В турецьких кругах вєвньюють, що збірна нота останє без успіху. Туреччина не зрече ся Адриянополя. Рівночасно приносять сей дневник вість, що турецке правительство покликало мужчин під оруже від 44 до 46 лїт на случай нової війни.

Лише один одинокий дневник „Morning Post“ висловлює ще надїю на користний вислід спільного кроку великодержав в Царгороді, бо доносить, що як великий везир, так також султан старають ся найти вихід в мировім дусі. Впрочім инші англійські дневники не поділяють сего оптимізму, бо відпоручники балканських держав дають ясно до зрозуміння, що переговори в дійности треба уважати покінченими.

„Local Anzeiger“ звїчає в дописи з Парижа, що в тамошнім міністерстві заграничних справ одержано вість, що Туреччина в справі Адриянополя виявляє вже певного рода уступчивість, на всякий случай зробить ще зі своєї сторони предлоги, що будуть надавати ся до дискусії.

Також Бюро Райтера довідує ся з дипломатичних кругів, що вісти з Царгорода

велеть здогадувати ся, що Порта намірковує ся в своїм опорі, однак доси нема причини, яка оправдувала би оптимістичні вигляди. Здогадують ся, що відповідь Туреччини не буде звучати конкретно. Туреччина буде довго проволікати відповідь: так чи ні.

Злагоджений текст ноти великодержав вийшов під натиском німецкого амбасадора.

Настрій в Болгарії.

В софійских кругах мало єстєвє надїї, щоба не прийшло до нової війни. Загално кажуть, що коротка нова війна скорше доведе до здійсненя мира, чим довготрєваючі переговори в Льовднові.

Румунсько-болгарска задирина.

В справі домагань Румунії останні вісти є о стільки успішнійші, що є надїя мирової полагоди справи. Данєв одержав від свого правительства поясненя і зачав переговори з Йонеску. Приватні вісти, що надходять з Румунії заперечують правду урядових заяв. Се правда, що Румунія уоружує ся. Гарнізон в Суліні вівзвано до приготовленя на евентуальный виступ.

Перед новою війною.

Після інформацій „Politische Korrespondenz“, які одержано в болгарської сторони, тепер не підлягає сумнієви, що на случай відновленя війни Болгарія безусільно заволодіє Царгородом. В сей спосіб сповнять бажанє населєня і війска.

„Мір“ доносить, що вчера відбула ся виспа воєнна рада під проводом короля Фердинанда і в присутности генерального помічника вождя 4-ох армій а також шефа генерального штабу. Поршено зачати знова воєнні операції, коли Туреччина після кроку великодержав і після ультімату від балканских держав, який безпосередно по вмїшаню великодержав наступить не закличать мира.

Мирсьвий зворот.

Орган болгарської русофільської партії „Болгарія“ заявляє, що може донести слїдуєчє: Обі сторіні справи Болгарії з Туреччиною і Болгарії з Румунією зближають ся до успішної полагоди. Болгарія має приятели (!) що за нею обстанє і не позвogliono, щоба єї народні інтереси, або народна честь була виставлена на небезпеку. Все є на дорозі до мирної полагоди.

Грецько турецкі бої.

Атєньска агенция звїчає: Турецкий кружляк „Меджидіє“ зумів попередної ночи в часі мряки непомічений переплести через лінію наших (грецьких) торпедовців, кружляючих перед Дарданєлями, а вчера в полудне явив ся перед Сарою (остров межі Циклядами) і бомбардував склади поживи і склади угля без успіху. Лише електричні заведеня є ушкоджені, наслідком чого міська брама не могла бути освітлена вечером. Помічний грецький кружляк „Македонія“, що стояв в порті Сира від 8 днів в цілії направи, був заскочений огнем з „Меджидіє“, який дав 15 гарматних вистрїлів. Комендант „Македонія“, боячи ся, що кружляк може повести великі шкоди, велів єго в порті затопити Морьяки висїли тимчасом на сушу, щоба удержати лад. „Меджидіє“ оставив Спру і поплив до Малої Азії. Підчас острілюваня складів угля дві працюючі там особи зїстали вбиті. Нїякий инший корабель турецкої фльоти не виплив з морського проляву.

Воєвничий російський голос.

Урядовий орган російского министерства війни „Русский Инвалидъ“ твердить, що загальна війна є неминуча, але вибухне она аж в році 1915, коли воєнні приготования великодержав будуть доведєні до кінца. Відноситься передовсім до Німєччини і Англїї, які аж тоді будуть цілком готові до війни.

А може „Русский Инвалидъ“ нарочно пересуває дату аж на 1915 рік?

Просимо відповіти передплату.

НОВИНКИ.

— Калєндар. В суботу: руско-кат.: Навєч. Богоьявл.; римо-кат.: Приски дїви. — В недїлю: руско-кат.: Богоьявленїє Господнє; римо-кат.: Фердинанда.

— **Право прилюдності.** Міністер віроповідань і просвіти надав жіночій приватній 4-класній народній школі С.С. Василянок в Станіславові право прилюдності, почавши від школи року 1912/13.

— **Нове українське товариство у Львові.** При участі кількадесятих членів відбувалися передвечера дня 15. с. м. основуючі збори „Технічного Товариства у Львові“. Збори отворив інж. Корнелія, реферував проф. політехніки Р. Залозецкий. В дискусії брали участь інженери: А. Корнелія, В. Шухевич, В. Дидицький, Галька, Лучків, Я. Стефанович, Ю. Мудрак, В. Дутка і відпоручник тов. „Основа“ студ. Косаревич. Засновників вітав др. Е. Олесницький, В. Струк і інші.

Сего самого дня мали українські техніки довірочну нараду в справі основана українського університету, на якій завято звісне становище в висловом переконавая, що зі становища доси занятого в університетській справі не вільно українському Союзови робити ніяких дальших уступок.

— **Курс висшої освіти у Львові.** Товариство „Просвіта“ і Товариство ім. П. Могили приступають до отвореня курсу висшої освіти у Львові в часі від 20. січня до кінця марца с. р. Програма викладів така:

I. Українська філологія:
1) Історія літератури: а) найдавнійший період до пол. XVI. в. (др. О. Макарушка); б) середній період до XVIII. в. (др. О. Макарушка); в) новий період: до Шевченка (М. Тершаковець), Т. Шевченка (др. Ол. Колесса), від Шевченка до Франка (др. Щурат), від Франка до нинішніх часів (др. Брик, К. Малица). 2) Народна поезія (Ф. Колесса). 3) Українська поетика (естетика українського слова) (В. Пачовський). 4) Українська мова і її історія (др. Ол. Колесса).

II. Українська штука: Погляд на її історію (В. Пачовський).

III. Історія: 1) Всесвітня історія: а) старинна (др. Ол. Сущко), б) середні віки (др. Д. Лукіянович), в) новочасна (Юл. Левіцький, др. Л. Цегельський, В. Білецький, Е. Форостина). 2) Українська історія: а) княжі часи др. І. Крипакевич, б) Литва-Польща, в) Козаччина: до Хмельницького (Е. Форостина), до к. XVIII. в. (В. Пачовський); г) XIX. вік: до 1870. р. (В. Білецький), від 1870. р. (др. Ст. Томашівський).

IV. Географія і природа: 1) Герцграфія України і інших країв землі (др. Ст. Рудницький), 2) Антропология, етнологія і етнографія України (В. Гребеняк), 3) Загальна біологія і зоологія (др. Ол. Тисовський), 4) Ботаніка, 5) Мінералогія і геологія, 6) Астрономія і фізика (др. В. Левіцький), 7) Хемія (др. Юл. Гіряк).

V. Право: 1) Поняття права взагалі (др. В. Старосольський), 2) Основні закони конституційні (др. Е. Косевич), 3) Устрій держави і форми правління (др. В. Старосольський), 4) Право приватне матеріальне (др. М. Янкевич), 5) Процес приватний (др. В. Вергановський), 6) Право карне матеріальне (др. Л. Лопатинський), 7) Право карне процесове (др. Л. Лопатинський), 8) Право міжнародне (др. Е. Гвоздецький), 9) Право скарбове, 10) Право громадске, 11) Перша поміч в справах правних (др. В. Охримович), 12) Про права рускої мови (др. Ф. Евин).

VI. Народне господарство: 1) Рахункові справи (М. Березовський), 2) Книговодство (О. Скретнович), 3) Основа суспільної економії (др. М. Янкевич), 4) Кооперация (І. Петрушевич), 5) Торговля і наука о вексли (М. Цьорух), 6) Товарознавство (М. Заячківський), 7) Розвій українських економічних інституцій (А. Жук).

VII. Медицина і гігієна: 1) Анатомія і фізіологія (др. Ст. Гасюк), 2) Хірургія (др. І. Бережницький), 3) Гігієна загальна і спеціальна (др. Е. Озаркевич), 4) Недуги інфекційні (др. Е. Озаркевич), 5) Недуги дитячі (др. І. Таякевич).

VIII. Організація: 1) Основане читалень „Просвіти“, Соколів, Січий (А. Галяк), 2) Драматичні кружки і вистави (А. Будзиновський), 3) Руханка і товариські забави (С. Горук), 4) Пожарництво (Л. Огоновський), 5) Снів.

IX. Історія матеріальної культури (винаходи).

Се е програма викладів — части теоретичної; учасники будуть часто разом з префектами чи інструкторами звиджувати музеї, вистави, фабрики, промислово-технічні заведення і т. п. для ліпшого і яснійшого об-

знакомлюваня в викладаними науками. Курс для дірігентів відбувати ся ме рівночасно з курсом висшої освіти — під наглядом д-ра Ст. Людкевича.

Учасники курсу мають зголосити ся найпізніше в понеділок 20. с. м. в полудні в канцелярії Товариства „Просвіта“; доси прийнято на курс 23 учасників, в тім 9 на курс для дірігентів. Допущені до участі в курсі будуть й госпітанти, себто особи, що можуть мешкати і харчувати ся поза інтернатом курсистів, одначе зобов'язують ся ходити точно на виклади. Госпітанти мають зголосити ся рівнож найпізніше дня 20. січня в канцелярії Товариства „Просвіта“ та зложити оплату за науку у висоті по 10 К.

Отворене курсу відбуде ся в льокали викладовім (Ринок ч. 10. II. поверх) в поведілок дня 20. січня с. р. о год. 6-тій вечером.

— **Вибори до громадської ради у Львові** покінчили ся, як ми предвиджували, побідою всепольско-демократичної спілки, яка після побіжного обчислення мала зібрати аж 8,088. голосів. Опозиція може похвалити ся лише 2,742. голосами. Українці зібрави всего 544. голосів. Вчора писали ми: „І ледво, чи вдасть ся Русинам досягнути які успіхи супроти невідготованости руского населеня до масової участі в виборих з одної сторони, а випробованих метод всепольского тероризму з другої боку“. Наші відпованя здійсвили ся з урни всего 544. Львів, осідок, здавалось би, найсвідомішого українського жыва, показав наглядно, що инша річ слова і пляни, а зовсім инша здійсненя плянів; ма капітулювали.

Очевидно, що нашій справі при виборих пошкоділо багато недовіре до можливости побіди серед звисних львівських умовин. Але вже сам факт громадної участі українських виборців був би відповідно вплинув на розгоряковані голови всепольских загорільців. Стало ся инакше, Е вже в „Slowi polsk-im: „tryumf myśli narodowej i. Lwów był i jest polski i polskim pozostanie“.

Русофільські, впрочім нечисленні, виборці здержали ся від голосованя.

Львівські вибори дають поле до ріжного рода рефлексів, найважнійша з них ся, що львівські Русини незорганізовані і безпомічні. Ми займаємо ся великими ділами, „кравою“ політкою, а політика малої, „місцевої“ праці лежать облозом.

Не час на покуту. Треба відробити, що заведбане і повесть справу аж до унагляднення успіху: що Львів е не польський, лише руско-польський, що живе в нїм 42,000. Українців, які пам'ятають на історичну минувшину Львова і працюють над теперішністю.

— **Зчеркнення в краєвім бюджеті.** Краєвий бюджет на 1913. р. виказує дуже високий недобір, в наслідок чого, кромі заповідженого вже підвиснення краєвих податків, будуть ко нечні ріжні зчеркнення у видатках. Жертвоутих зчеркнень впадуть передовсім многи заповомоги на просвітні, культурні і суспільні товариства, також здержана буде будова і організація нових шкіль. Зчеркнення в обсягу краєвих шпиталів мають вивести 400,000 К, а шпитальні заряди мають одержати поручене, що би обмежили приймаєне недужих в вельми значнім числі. Має бути також здержана будова заведеня для нелітних злочинців в Передільниці. З видатків на промислові цілі має бути також зчеркнена сума 300,000 К. Здержана буде будова нових промислових і організація нових доповняючих шкіль. З видатків на ріжничі цілі і на ріжниче шкільництво має зчеркнуті краєвий виділ 1 мільон корон. Видатки на будову нових доріг і консервацій мають бути зменшені також о 1 мільон корон. О таке саме число мають бути зменшені видатки на місцеві залізниці. Зчеркнення в меліораційнім відділі мають вивести коло трох мільонів корон. Мають також здержати ріжничі стипендії, а що до прилюдної безпеки має бути здержана будова нових станіць жандармерій у Львові. Народні учительні не одержать в тім році дорожнього додатку. Також і краєвим театрам грозить здержане або обмежене заповомо. Все однак залежить від сего, чи в тім році буде скликаний сойм, чи ні. Бо коли не буде сойм скликаний і не ухвалить бюджета, тоді краєвий виділ, який може покривати лише видатки, обняті муніципальним бюджетом, які чи то опирають ся на краєвий законі, чи з обняті сталими зобов'язаванями на більше літ, буде мусів много видатків иншого рода з сегорічного бюджета

зчеркнути. З оглядом, що бюджет на 1913. р. виказував би недобір вісім і пів мільона корон, на які краєвий виділ в случаю нескликания сойму і неухваления бюджета не мав би покриття, тому зчеркнення, які мусів би тепер поробити краєвий виділ в краєвих видатках, вивисили би коло 8,500,000 К.

— **Арештоване русофільского священника.** В Ролеві, драгоманівского повіту арештовано саме перед торжеством св. Вечера „батюшку“ Винницького. До нині не випущено его з тюрми — значать е якась поважна причина до арештованя. Годить ся замітити, що „атець“ Винницький держав до послідного часу двоє дїтей „на воспітанію“ в Росії.

— **Есперанто між Українцями** почало в послідних місяцях сильно поширювати ся у Львові, Стрию, Новім Селі к. Підвол., Коломиї, Чернівцях, Кіцмані і т. д., позасновували ся товариства для ширеня сего модерного ітернаціонального языка. Найбільший рух проявляє коломийське товариство українських есперантистів „Progresso“. Дня 1. січня 1913. р. відбули ся загальні збори сего товариства, на котрих вибрано отсей виділ: голова Павло Божемський, містоголова Петро Білокурський, секретар Орест Кузьма, каснер Константин Чорниш, бібліотекар Авдрій Макух, господи́ня Зоня Глиньська, контрольор Федір Боднар. Заходом сего товариства виходить перша українсько-есперантска часопись „Ukraina Stelo“ (Зоря України); річна плата 3 К. Адміністрація: М. Недільський, Коломия, укр. гімназія. Цілю часописи е познакомлювати заграницю про справи українські та українську літературу і культуру. Оказове число за надісланем 30 с в марках.

— **Россия не дармує.** З Черновець доносять, що дня 10. с. м. арештувала румунська жандармерія на австрійско-румунській границі в околиці Михален аж чотирох російських шпигунів за одним разом. Старали ся они, перебравши ся за місцевих селян, перейти з австрійської сторони на румунську. Ціла справа представляє ся ось як: тамошний лісничий, Георгіян, замітив в лісі чотирох людей, які над чимсь радили. Незамітно підступив отже ближше, а що з їх розмови, веденої в російській мові, не міг нічого зрозуміти, вийшов з укриття і сповитав, чого шукають в лісі. На вид лісничого незнакомі змішали ся і хотіли утікати, опісля однак один з них приступив до лісничого і жертвуючи ему більшу квоту, попросив, що би поміг їм перекрасти ся на румунську сторону. Лісничий згодив ся про око на пропозицію, але до адавши ся, що має до діла з шпигунами, спровадив їх прямо в руки граничної сторожи, яка і арештувала всіх чотарох. Арештовані, як виявило ся, е російськими офіцерами і вертали з своєї шпигунської прогульки по Галиччіві, на що виказує богатий шпигунський матеріал, між иншим пляни Перемишля і інших місцевин східної Галичини. Поворот домів вибравли через Румунію, як більше безпечний, однак і туди не пощастило ся їм, бо з цілою добичкою попали ся всі до арешту.

— **В справі арештованя директорів „Селянської Каси“ на Буковині** У вторник 14. с. м. відбуло ся засідане Палати радних в Чернівцях в справі жалоби, внесеної б. директором „Селянської Каси“ др. Когутом, Айзенкрафтом і Огородніком ізза їх арештованя. Палата ухвалила, що що до Айзенкрафта і Огородніка не заходить ніяка причина задержаня їх дальше в слідчім арешті, але що до Когута слідчий арешт поляшав ся в свіді з оглядом на небезпечу впливаня на свідків. Тому, що заступець прокуратурі др. Лязарус вніс відклик проти сего рішеня до висшого краєвого суду у Львові, задержано всіх трох обжалованих в арешті.

Що до особи п. Методія Огородніка одержуємо від одного з его давних товаришів такі замітки: Ще нині стоїть всім, що ходили до галицьких середних шкіль в 1902 і 1903 році, в тямці личність п. Огородніка. Був він екстерністом тернопільської гімназії і генеральним вождем всіх тайних кружків, які естували ще тоді між українською молодією. Іздив він скрізь і ширив соціал демократизм. На его душі тяжить гріх невпрахованя з т. зв. „Драгоманівского фонду“ — фонду, збираного потайки від учеників для перевозеня моцив Драгоманова до Галиччів. П. Огороднік, зложивши іспит зрілости в Тернополі (мабуть з відзначенем), переїс ся на Буковину, зачав був видавати якусь соціал-демократичну газету, і робив „політику“, скомпромітований вже в Галиччині. Сензацією для его знакомих

була вістка, що Огороднік оженив ся, купив село (?) і став урядником „Селянської Каси“ в Чернівцях. Справді, аж дивно, що не найшов ся ніхто, який перестеріг би Буковинців перед тою людиною, звісною в Галиччині вже з „Драгоманівского фонду“. Тепер через таких людей терпить ціла наша справа на Буковині.

— **Пошесть між худобою в Галиччині** представляла за тиждень від 4. до 11. січня с. р., як виказує урядовий звіт, ось який стан: Найбільше розповсюджене від довшого часу пошесть безрог стверджено в 16 повітах, а іменно в 27 громадах начислено 136. закаженних місцевин; друге місце займає по нїм рожиця безрог, яку стверджено в 10 повітах, а іменно в 11 місцевинах стверджено 28. закаженних загород; холеру дробу стверджено в трех повітах, де в 4 місцевинах е закаженних 91. загород. Крім сего стверджено: скаженнину в 11. громадах з 5. закаженними загородами, пошатну в 4. громадах з 5. закаженними загородами; вулгик в 4. громадах з 4. закаженними загородами, сверб у коний в 1. громаді з 3. закаженними загородами, вкінці шелестницю в 1. громаді з 1. загородою.

— **Переселенє з Австрії.** Статистика переселеня в Европі виказує, що найбільше переселенців виїхало з Австрії. Із всіх країв монархії переселило ся загалом 178,862. осіб, з Росії 162,395, з Німеччини 27,788, із Швайцарії 3,505. осіб. Статистика з минулих літ виказує, що найбільше переселенців було доси з Росії.

— **Замах на порохівню.** З Відня доносять, що в ночи на 4. с. м. пльовано замах на магазин пороху в Фішав. Під тамошну порохівню підкрали ся дві особи, одна в військовім одязі а друга в цивільнім, коли однак побачили, що спостерегла їх сторожа, почали утікати. Військова сторожа почала стріляти, сейчас перешукано також околицю порохівні, однак без успіху.

— **Податок неженатих.** „Die Zeit“ доносить, що після внесеня пос. Фунго, буде заведений податок неженатих. Буде він зачинати ся шойно при доході 5,000 К річно.

— **Російський вел. князь Михайло в курателі.** З Петербурга доносять: Оголошено нині розпорядок царя, яким увільнено в. кн. Михайла Александровича від обов'язків регента, наложених на него розпорядком з 14. серпня 1904. р. на випадок смерти царя перед повнолітністю наслідника престоло. Царским указом установлено над особою і майном вел. кн. Михайла Александровича курателю. Заряд готівки на рахунок вел. кн. обняв заряд апанажи.

— **Демонстрация проти дорожні.** В Відві відбув ся оноді відчит п. Олени Грайч п. н. „Дорожня в слові і образах“, на який прибуло поверх 2,000. слухачок. Була се демонстрация віденьских жінок проти безнастанного підвисшуваня ціни середників живности. Відчит був ілюстрований світляними образами. Перша показала ся на екрані реставраційна картка із списом страв і цінами з 1853. р. Тарілка росоло коштувала тоді 3. крайцари, а печеня 15. кр. При помочи ілюстрацій представила референтка безнаставний зріст ціни, передовсім споживних і кольоніальних продуктів.

— **Смертельний скок з поїзда.** В ночи дня 10. с. м. вискочив з незвісної причини з поїзда на шляху Ярослав-Пшеворск вояк Іван Коцюх з Ярослава так нещасливо, що розібв собі череп, в наслідок чого погиб на місці.

— **Огонь.** Дня 8. с. м. вибух вечером з загати дому Костя Мартинюка в Плівнянах огонь якого жертвою впали 4. помешканя і господарські забудованя разом зі збієм і господарськими знарядями, які були власністю 8. господарів. Кромі сего згоріли 2. безроги і кільканайцять штук дробу. Загальна шкода вивисить 9,631 К; обезпечена була на 5,400 К. Догадують ся, що огонь підложено.

— **Крадіж на залізниці.** Оноді арештовано у Львові старшого урядника з головного двірця П. Арештований мав до продажі на прилюднім переторі невипулені пересилки і мимо високої ціни, яку давали за товари підчас переторги, не продавав їх, але усунув під яким небудь позором. Пізнійше продавав їх за казочно низькі ціни підставленим людям, від ячочко низькі ціни підставленим людям, від яких мусів без сумніву удержувати бічні випагороди. Мав він виробляти навіть неправдавй протоколи переторгів і предкладав їх дирекції.

Оповіді.

— Церква духовної семінарії у Львові буде сєї неділі с. є 19. с. м. замкнена з огляду на Йорданське водосвяття.

— Цісар затвердив вибір І. Созаніка, відна- емця дїбр Чумалї і Новики, предсїдником, а о. Ал. Заячківського, гр. кат. пароха в Збара- жи, заступником предсїдника повітової ради в Збаражї.

— Доповняючий вибір до повітової ради в Дро- гобичі. Президія намісництва, зміняючи ча- стинно своє оголошене з дня 10. грудня 1912, розписала доповняючий вибір одного члена повітової ради в Дрогобичі з групи селських громад на день 18. марця с. р.

— В Теремовалї відбудуть ся дня 28. с. м. о 1. год. по пол. в салї читальні „Просьвіти“ загальні збори філії „Просьвіти“.

— З Сокаля. Загальні збори товариства „Жіноча Громада“ в Сокалі відбудуть ся дня 26. с. м. о 3. год. по полудні в салї „Рускої Бесїди“.

— Зї Станіславова. Дня 19. с. м. уладжує станіславівський „Сокіл“ у власній салї „ялян- ку“ в забавю для дітей від 4. год. по пол., а з танцями для старших о 8. год. вечером за платним вступом.

— Красва Рада шкільна затвердила вибір: д-ра Е. Айхля на представника місц. релїгї до шк. ради окр. в Сколю, П. Собкова, управ. 2-кл. шк. в Пловім, на предст. учит. звания до шк. окр. ради в Радохівї і С. Вуфка, управ. муж. 6-кл. шк. в Рудках, на предст. учит. зв. до шк. окр. ради в Рудках; затвердила в уч. званю, надаючи їм титул професора, учителїв в середних школах: З. Пальмана в Гїмн. в Те- ребовлї і Ф. Франту в реальн. шк. в Равї русь- кій, придїленого до II. реальн. шк. у Львовї; їменувала в народних школах: о. Ф. Соцаль- ского учителем римо-кат. рел. 3-кл. муж. від., полученої з 4-кл. нар. шк. в Дрогобичї і М. Гринева учит. 4 кл. шк. в Соповї; управителями 2-кл. шкїл: О. Файта в Гїмнїку і М. Да- нїлюка в Раківчику; учительками 2 кл. шкїл: М. Облазївну в Лодшовцях, О. Данїлюкову в Раківчику, Ф. Халупїцьку в Замулїнцях і К. Білобрама учителем 1-кл. шк. в Тростянцї; перенесла: М. Марковську, учит. в Кончагах старих, до 2-кл. шк. в Бринцях загірних і М. і М. Лукасевичівну, учит. 1-кл. шк. в Лучанах, на рівнор. посаду до Підберезець.

— Найбільший корабель на свїті. Директор корабельного товариства Гамбург-Америка, Баллїн, розїслав запрошеня представникам найбільших свїтових торговельних товариств до участи в першїй подорожї найбільшого корабля „Imperator“, який удає ся в Куксга- вен до Нового Йорка. Обєм сего корабля ви- носить 50,000 тон і перевищує о 5,000 тон обєм затонувшого „Титанїка“. Льондонські часописи доносять, що на першу гостинну подорож сего корабля до Америки і з повер- ном, достарчать всі краї, котрих представ- ники найдуть ся на помостї „Imperator-a“ своїх особливих витворїв: Австрія печива і тїст, Угорщина токаїського вина, Німеччина рєнських вин, Франція воїляках люкосу- вїх річїй і шампана, Італія оловіч, а Росія кавяру.

Красва Рада шкільна зачислила книжку п. з. „Dr. Евстахїй Макарушка: С. Julii Caesaris Commentarii de bello Gallico. Друге змінє- не виданє. В Коломїї 1912. Галицька пакладня Якова Оренштайна“, до книжок, дозволенїх до ужитку в галицьких середних школах. Цїна оправленого примірника 3 К.

— Тягненє льосїв. Головна виграна вистави в Римї і Туринї в сумї 1,500,000 лїрів впала на льос ч. 2,504,836. Головна виграна сербських льосїв з 1881. року в сумї 65 000 фр. впала при онодїшнїм тягненю на серїю 4881. ч. 7; сербських тютю- невих льосїв в сумї 100,000 фр. на серїю 2456. ч. 87.

Всячина.

— Оружнїя сила Туреччини. На добре укрї- пленїй лїній Чатаджї, також в резерві поза нею, находить ся коло 100,000 до 120,000 до- брого, вичаютого жовнїра, а на півостровї Галїполї коло 60,000 до 80,000 свїжого а- зїйського війська. До операцій на трацькій об- ластї війни призначенї є також війска, зібранї тепер на азїйськїм побережї моря Марма- ра, в Ізмїд, Муданїя, Бруса і Пандерма. Число сего війська має вносити разом коло 50,000 людїй, а має оно служити як резерва, або як висилковий корпус, призначений до виса- дження на сушу під охороною фльоти на єв- ропейськїм побережї моря Мармара в області, яку заняли тепер Болгари. Операційнї сили Туреччини можуть вносити в Тракії разом 250,000 жовнїрїв. Вкінці залага Адрїянополя вносять коло 50,000 жовнїрїв.

— Росія і Китай. Онодї прибуло до Петер бурга на послуханє до царя посольство від великого хана незалежної Монголї. Се ви- кликало на стовпцях „Рѣчь-и“ ось якї замїт- ки: Перед 10 роками прибуло до Петербурга тибетанське посольство Аглена Джорджїєва. Тодї признала Англія сей крок нарушенєм зверхнїчих прав Китаю, вислала виправу до

Тибету, заняла Лягасу і привернула права Китаю, зобовязуючи Далаї-Ляму або точнїй- ше говорячи, зго регента Рєнбочі (сам Далаї- Ляма утїк до Ургї), щоби в будучинї не у- держував зносїн з чужими державами поза плечима Китаю. Тепер Англія не протєстує вже проти політики Росїї в Монголїї. Сама она зробила в відносїнах до Тибету той са- мий крок, який робить тепер Росія проти Монголїї. Полїтика Англії і Росїї є в основї розкладом китайської рєпублїки, прилукую єї граничних областей. Тепер приходить чер- га на Япанїю. Поступаючи після політики Англії і Росїї, повинна она тепер заняти по- лудневу Манджурию. Япанїя однак станула на вжидачючим становищї і їмовїрно не піде дорогою Росїї. На далєкїм Сходї вїчно гово- рять про союз Япанїї з Китаєм, союз, звер- нений проти Росїї. Бути може, недалекий є вже час, коли Росїї приїде дорого заплатити за Монголїю. Китай не може погодити ся з утратою окраїнних областей. Затївши гнїв, здержуючи народнє обурєнє, правительство Юаншїкая ожидає хвилї, коли Китай буде мїг розпочати зачїпні кроки проти Росїї; союз з Япанїєю є для него в тїї цїлі потрібний. Відвїчна приязнь Росїї з Китаєм перервала ся, хоча се не лежало головою в інтересї Росїї. Прибуть і приває монгольського посоль- ства в Петербурї не усмирить, розумїє ся, обурєня китайського народу, але викличє ще бїльше обурєнє і ненависть. Відносїни з осе- редною рєпублїкою псують ся що раз бїльше і грозять Росїї в будучинї поважними наслід- ками.

Тибету, заняла Лягасу і привернула права Китаю, зобовязуючи Далаї-Ляму або точнїй- ше говорячи, зго регента Рєнбочі (сам Далаї- Ляма утїк до Ургї), щоби в будучинї не у- держував зносїн з чужими державами поза плечима Китаю. Тепер Англія не протєстує вже проти політики Росїї в Монголїї. Сама она зробила в відносїнах до Тибету той са- мий крок, який робить тепер Росія проти Монголїї. Полїтика Англії і Росїї є в основї розкладом китайської рєпублїки, прилукую єї граничних областей. Тепер приходить чер- га на Япанїю. Поступаючи після політики Англії і Росїї, повинна она тепер заняти по- лудневу Манджурию. Япанїя однак станула на вжидачючим становищї і їмовїрно не піде дорогою Росїї. На далєкїм Сходї вїчно гово- рять про союз Япанїї з Китаєм, союз, звер- нений проти Росїї. Бути може, недалекий є вже час, коли Росїї приїде дорого заплатити за Монголїю. Китай не може погодити ся з утратою окраїнних областей. Затївши гнїв, здержуючи народнє обурєнє, правительство Юаншїкая ожидає хвилї, коли Китай буде мїг розпочати зачїпні кроки проти Росїї; союз з Япанїєю є для него в тїї цїлі потрібний. Відвїчна приязнь Росїї з Китаєм перервала ся, хоча се не лежало головою в інтересї Росїї. Прибуть і приває монгольського посоль- ства в Петербурї не усмирить, розумїє ся, обурєня китайського народу, але викличє ще бїльше обурєнє і ненависть. Відносїни з осе- редною рєпублїкою псують ся що раз бїльше і грозять Росїї в будучинї поважними наслід- ками.

Телеграми

з дня 17. сїчня.

Відень. Міністерство війни оголошує, що складка для воїків на границях монархїї ви- носить вже мїлїон корон.

Бїлгород. Вчєра виставлено прапор на австро-угорськїм консулятї в Митровїцї так само торжєственю як в Прїзренї.

Льондон. (ТКБ). Турецкї делегати взяли вчєра участь в обїдї у австро-угорського ам басадора.

Бїлгород. (ТКБ). Міністер війни Бойович подав ся до дїмїсії, яку король приває та ї- менував міністром війни ген. Бозановїча. Причиню дїмїсії була рїжнїця поглядїв в справї авансу офіцїрїв; дїмїсїя не мала полі- тїчного знамєня.

Берлїн. „Voss. Ztg“ доносять з Петербур- га, що підчас прїнятя дипломатїв в день Нового року в Царськїм Селї, міністер загра- нїчних справ Сазонов, англїйськїй і францу- кий амбасадор розмовляли остентаційно ли- ше з собою, сторонячи від представникїв три- державного союзу.

Льондон. (ТКБ). Серед загального одуше- вленя лібералїв прїнято вчєра в палатї гро- мад в III. читаню закон про „homerule“ 368 голосами проти 258.

Царгород. (ТКБ). Султан прїняв вчєра редактора „Сабага“ і заявив єму, що є на скрїзь конституційним монархом. Скоро ли- ше минуть тяжкї часи, першим єго обовязком буде отворєнє народних зборїв. По думцї султана тяжкими шкодами для народу були частї змінї в останних чотирох лїтах прави- тельств. Конечним є, щоби слїдуєчі вибори дали одноцїльну бїльшїсть і щоби раз вкінци інтерес загалу взяз гору над приваю.

Подяка.

Всім тим, що в який небудь спосїб заявїли нам співчутє по причинї смертї нашого найдорожшого вїтцї, бл. п. о. Карла Вїтовяка, засїлаємо сею дорогою щиро сердєчну подяку.

Родина.

Накладом Piusverein-y появилї ся гарно виконанї ілюстрованї перепїснї листки з малюн- ками артїста-малїра Асмана, які представля- ють найбільше займаючі сцени з другої ту- рецької облоги Відня.

Сї листки вислать

**Kanzlei des Piusvereines,
Wien, I. Bäckerstrasse 9.**

по 1К 60 с за серїю (20 листків) разом з поштовою оплатою. Поодинокїй листок коп- тєс 10 сот. Замоуленя належить вислать на висше згадану адресу.

**Приймає ся передплату на
„Письмо з Просьвіти“
за рік 1913.**

Орган Тов. „Просьвіта“ є необхідним провідником в просьвітно-органїза- ційних справах. „ПИСЬМО з ПРОСЬВІТИ“ виходить раз на місяць в обємі 32 стор. друку і мїстить: 1) статї в справах органїзації просьвітної работи; 2) статї на рїзномоднї темї відносно народної осьвїтї і вихованя; 3) огляди просьвітно-органїзаційного руху на всіх україньських землях; 4) огляди просьвітно-органїзаційно- го руху серед чужих народїв; 5) огляди діяльности Головного Видїлу Тов. „Просьвіта“ єго філій і читальнї; 6) огляд популярних видавництв; 7) інформаційний віддїл в справах просьвітно-органїзаційних.

„ПИСЬМО з ПРОСЬВІТИ“ є конечним в руках кожного громадянського дї- яча і робїтника на народнїй вївї; орган Тов. „Просьвіта“ мусить находити ся в кожній філії і читальні „Просьвіти“, єго повиннї передплатувати усї вишї народнї органїзації.

Адреса Редакції і Адмінїстрації: Львів, ринок ч. 10.
В адмінїстрації можна набути по цїнї 3 К за примірник брштурєванї річникї „Письма з Просьвіти“ з рр. 1909, 1911 і 1912. 469(7)

Рух залїзничих поїздїв

обовязуючий з днем 1. мая 1912 р. після часу середно-європейского.

Замїтна. Поїзди поспїшнї означенї грубим друком. Години нїчні від 600 вечером до 550 рано означенї підчеркненєм чисел минутних.

Вїзїзу зі Львова

з головного двїрця:

До Кракова: 12³⁵, 3⁴⁰, 8²², 8³⁵, 2⁰⁵§, 2⁴⁵, 3^{45*}, 5^{46*}†, 6⁰⁵, 7⁰⁰, 7³⁰, 11¹⁰.
*) до Ряшева. §) від 15/5 до 30/9 включно що дня. †) до Мпани.
До Підволочиск: 6¹⁰, 10³⁵, 8²¹, 2²⁷, 2⁵⁰†, 8⁴⁰, 11¹³.
†) до Красног. §)від 15/5 до 30/9 включно що дня.
До Черновець: 2⁵⁰, 6¹⁰, 9¹⁵, 9³⁷, 2²⁵, 3^{05*}, 6^{28*}†, 7^{58*}†, 11⁰⁰.
*) до Станїславова. †, до Коломїї. *) до Ходорова кожного пошерєдного дня перед недїлю і святам.
До Стрия: 6⁰⁰, 7³⁰, 10⁰² §, 1⁴⁵, 6⁵⁰, 11²⁵.
§) Від 16/6 до 8/9 включно лише в недїлю і рїм.-кат свята.
До Самбора: 6⁵⁸, 9⁰⁵, 8⁵⁰, 10⁵⁶.
До Сокаля: 7³⁵, 2²¹, 8⁰⁰, 11^{35*}.
*) до Рави рускої (лише в недїлї).
До Яворова: 8⁴⁰, 5⁴⁵.
До Підгаєць: 5⁵⁵, 4⁵³.
До Стоянова: 7⁵⁵, 6⁰⁰.

з двїрця „Львів-Підзамче“:

До Підволочиск: 6²⁵, 10⁵⁵, 2²⁹*), 2⁴² 3⁰⁷†), 9⁰¹, 11³⁰.
†) до Красног. *) від 15/5 до 30/9 включно що дня.
До Підгаєць: 6⁰⁹, 1²¹*, 5¹⁵, 10⁴⁰ §).
*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і недїлю.
До Стоянова: 8¹², 6¹⁷.

з двїрця „Львів-Лїчаків“:

До Підгаєць: 6²⁸, 1⁴⁰*), 5³⁶, 10⁵⁹ §).
*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і недїлю.

Поїзд поспїшний зі Львова до Підволочиск відїздить о год 2 мн. 16 по полудни в перону 2, Нр. сходїв II.
Поїзд особовий зі Львова до Красног відїздить о год. 2 мн. 50 по полудни із захїдного тору перону 4 Нр. сходїв IV.
Поїзд особовий зі Львова до Станїславова відходить о годїнї 2. мн. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходїв III.

Львокальнї поїзди.

з головного двїрця:

До Брухович: що дня: 6⁰².

на головний дворець:

З Брухович: що дня 6⁵⁵.

— **Хто ще не має образа** Вїзд Б. Хмельнїцького до Києва“ зволить ласкаво поспїшити ся з замовленєм. Цїна: К 10 (люксове К 16 на вичерпаню) пересплка К 1²⁰. Відповідї рами зі склом, оправою і опакванєм: салю- новї К 12, дубовї і волотї по К 16, магоньовї і плюшовї по К 20, спеціальнї К 28. Замо- вляти на адреси: І. Павлїк або М. Кривецкїй, Львів, Ринок 10, а також „Сокіл-Батько“, Львів, Рука 20. Полекшї в сплатах.

Брошуру:

Йосиф II. чи Ян Казимир?™

(з нагоди святакованя мнїмої 250-лїтної річнїцї естерєваня Львівського Унїверситету).

можна набути в Адмінїстрації „Руслана“ і в книгарнї Наук. Тов. ім. Шевченка у Львовї по 30 сот. за примірник.